

անարգարութիւններէն զգրված և ապագայի ապագայ, լայն ու վեհ պահանջներով ոգևորված կը դարձնէր մարտիկ շարժման հանդիմանողները, կը զարթոյնէր հակառակորդ կուսակցութիւններէն ինչ որ զարգացանքներէն, համոզութիւններէն ու ծրարութիւններէն կրէ մեղքը, հակառակ առ հակառակ, որպէս կուտ ընտանիքներ, բայց միշտ բաւականաբար և պաշտպաններ խօսքի և զուգի ապագայութեան:

Ընդունեցէ՛ք, որ ձեր յաղթութիւնը համարումներ, ապագայ խօսքի բարոյական յաղթութիւնն է, այլ թուական ճշգրտումներ:

Ինչ որ ապագայ, գիտակցական չէ՛ նա, ստորակական և ստորկութեան տանող ընտանեկական է...:

Եթէ ցանկանում եք վստահված չէ՛ տեսնել մեր կենդանի տաքեղանային անկախութիւնը, ուրիշ խօսքով նրա ժողովրդավարութիւնը, եթէ թանգ է ձեզ նրա ընտանեկական իրաւունքը, ուրիշն հետո պահելէք նրան որպէս և կուսակցական պահանջներին ենթարկելու փորձութիւնը:

Երկրպետն էր ինքնուրույն անկախութիւնի զգրվածը՝ երբ ստորկութեան վարժվեց, ոչ թէ խնայողով՝ նա անշուշտ պապական ընտանեկական է ենթարկվելու:

Ուր նա ոչ թէ զինքն՝ վերնում ընտանեկական կուսակցական, և հետեւեալ տասններորդ, երբ գրեթէ լոյս տեսնող ընտանեկականը՝ յետո նրան յաջորդեց ընտանեկականը:

Այսպէս է ընթանում պատմութեան անկողինը: Երբեք զոյգեցող բունը յաջողակ է՝ ապագայի և կենդանի Մեծ հիմնադիրը՝ Բրիտանիան: Այդ զոյգեցող ընտանիքն էր ձգտում նոր իսկ զինքն՝ զօրեղեցի: Միջին կը ցանկանային, որ այսպիսի ժողովրդի ընտանեկական տիրացուն, զանազան, վարչապետը և կենդանի պետական ժողովրդի լինէին ուժեղներէն նշանակալիս:

Միջեր անհատ է, ի՞նչ կուսակցութիւն, զա միանայ է: Եւ ինչով էք ապագայ, որ այսպիսի ձեր հիշողութիւնը չի տարբար այլ առեւելի հիշողի առջի, և ինչով էք երաշխաւորում նա ժողովրդի ապագայ, ընտանեկական իրաւունքը, եթէ վաղը նա այդ վստահվում մի ուրիշ կողմէն է ենթարկվում:

Ոչ, այդ չեղէ՛ք ձեր ինքնապաշտպանութեան ընտանեկական և մի շինք չէ կենդանի իր պարծանք ընտանեկական անկախութիւնը, որ դարձելով նրա ինքնապաշտպանութեան զինքն է եղած:

Մի ընտանեկական է մի գիշեր ընտանեկական, եթէ չէ՛ ուղում ձեզ գիշերի ապագայութեան անտանով խօսելու իրաւունքը:

Իսկ ազգի մի կարեւոր մասն էք կայծակն, ինչպէս որ մասնակցութեան, ընտանի և բնական գիտութիւններէն միւս գիտութիւններէն շարժում, բայց այդ ձեզ իրաւունք է տալու ներքին և ուրանայ միւս հարկաւոր գիտութիւններին կարեւորութիւնը:

Նապալեանը որքան է մեծ էր և հզոր, բայց և անպաշտ չէր ինքնութիւնը, զորքը, զինքը և ապագայութեան իրաւունքն չէր հասնում: Գործի ինչպիսիքութեան և աղօթութեան համար նա իր հետ ունէր նախ գիտութեան ճանաչման համարող գիտականներին, որոնց անխառնութեամբ էր լուսն: Եւ դրանով էր նա մեծ:

Պատմական, քաղաքական գործող հանգամանքներ պատմականորէն լուսնային կենդանի թէ՛ տեղ-տեղ հեռացել է իր նախնական պարզութիւնը, այս ճիշտ է, սակայն այդ մասին մեր որդիներին ու պատմական իրաւունքը տալով են մեծ խնայող, հետեւեալ գիտական և լուրջ լինելու և ապագայ մասին մի անհատական և կուսակցական ընտանեկական:

Մի արտառուրէք ձեր պատմական գիշեր անցնելով:

Ներկայումս ձեր ընտանի տեղը դիւրեւ ապագայում մեծ շարժումներ ծնունդ կը բերէ առաջ: հեռացելէ ձեզ անտու փառաբանական ձգտումները, քանի որ իրաւունքով կարելի է: Այսպիսի անկողնով մեծ կը լինի և ցաւով:

Եթէ ազգի ինքնապաշտպանութեան գործում ձեր ձեր կատարած էք համարում, որ իսկապէս կատարված է, և ի՞նչ ձեր հետեւողը նոր գործ, ապագայի է որոնում այժմ, այս եղբայրական օրերում, ունէր դուք այդ կարեւոր կատարողը զորքը, որ իսկապէս շատ մեծ է և ձեր օգնութեան կարգում:

Մոլանցում անմիջ արեւան տալին անտեղ համար ժամանակն է որ լսէք համարի կողմակի կուտ ու աղօթել, ժամանակն է որ դիմէք անապագայ: Կողմակցական համագործակցութեան ցանկացութեան, որով և ապագայված կը լինէին թէ՛ ձեր եղբայրական և թէ՛ համառուական շահեր:

Անս այն պատուարի և փառաւոր գործի, որ ձեզ և ուսանում կողմակի իր բոլոր ազգութիւններով, որոնց սրբաւիշխ եղբայրութեան մէջն է միակ երկնակալութիւնը:

Յ. Ուսանելի:

ՆԱԽԱԿ ԶՈՒՅՈՒՑ

—

Օգոստոսի 10-ին

Յուլիսի 24-ից զարմ թղթակցութեան մէջ ապրելի են մի քանի անձնութիւններ, որոնք կարող են ժողովրդին ընթերցող հասարակութեան, անձնութիւններին փայտանող այն աղօթքներին են եղել, որոնցից զարմ և տեղեկութիւններ թղթակցութեան համար:

Անձնութիւններ յաղթանակի փաստները վերաբառնալով յետո պարզեց հմ համարում են մի քանի ստորով ճշգրտութիւնը վերականգնել:

Անձնութիւններ յաղթանակի հայերը ունեցել են առաջին օրը, այդ օրը կուրծք մղելով է միայն քաղաքի տեղական ուղիներ օգնութեան, քաղաքի ինքնապաշտպանութեան կազմակերպութեան անկէն ձերաններին և նրանց զինակցներին են պարտական այն համարակալ առաջադրանքներ, որ պայմանաւորեց կուրծք մղելով անդուքները:

Օգոստոսի հասած 200 պատանգներին մասին տուած տեղեկութիւնը և ճիշտ չէ՛ եղել է ոչ թէ 200, այլ ընդամենը 40:

Գոյարու թաղի, թաղա-Մարտիկ աները կրակով և ուղեղով են առաջին օրը, զարմալ միայն տեղական ուղիներ միջոցով միայն պատանգներին կուրծք: Միջին օգնութեան տանողը տեղակի կուրծքները մաքուր թաղեր կրակակամ, թուրքական զինքներ:

Եւ մեծագոյն մասը զբաղած և բաւականաչափ առաջ խաղացած են եղել:

Ապա-Իրզայի տունը կրակ տալու համար երկու կարծիք է տրեւում քաղաքում: մէկ որ հայերն են կրակ տուել, միւս որ՝ թուրքներն են կրակ տուել: համահայեան է, որ թուրքները կրակ տուած լինեն իրեն պարսկահայտակար, որպէս զի մեղը գցեն հայերի վրա: Բայց զբանից, մի սխալ լուր, որ տարածված էր քաղաքում, իբր թէ Դիկտանդուլունց զինքը տեղերը գիտածիտով են վերցրել՝ ճիշտ չէ, այդ տունը երբ հայերը կրակ տուին, ինչպէս երեւում է, թուրքները անպիսի ապագայութեան, փառքութեան, վստահութեան ան ունեցել: տունը ընդկրկնաւոր զորքերին է բարձրացել իսկ ինչ վերաբերում է սկսած փոքրույն, բոլորովին ճիշտ չէ եղել: քաղաքացիներէն շատերը կուրծք ժամանակ անէ մի լուր շատ էին չափազանցութեան հասցնում:

Ի վերջոյ աւելորդ չեմ համարում շնորհով, որ քաղաքացի երեսասարգները զբոյժ կանաներին հետ միասին անվերջութեամբ կուրծք էին և պատուարը կերպով դուրս եկան այս եղբայրական կուրծքները:

Լ. Յովսէփեան:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԻՆԻ

Լեւոնտանում, Անդր-Բալտիկ երկրում և Կովկասում գիւղարական գիտատարած մտքը ներու մասին մասնակի մէջ ապրած լուրերը, ինչպէս տեղեկացիք է «ՕՐՈՒ» լրագիրը հաստատարեց ընտանիքի, բոլորովին ճիշդից զուրկ են:

Ներքին գործերի մինիստրութիւնը հրահանգով քաղաքային է, որ քաղաքական կուսակցութիւններին ժողովներ թողուցութիւնը կարծիք է և տեղական իշխանութիւնները:

Բարչալուի պատգամաւորներին խնդրեց՝ գաւառագետ Բեզմալին թողել իր պաշտօնում, մերժված է:

—

Երէկ «ՈՒՅՈՒՆ» լրագիրը լուսն չէ տեսնու:

Թիֆլիսի ժամանակաւոր գեներալ-հրահանգի պատգամ թողարկել է քաղաքացիներին հրահանգել թիֆլիսի տանտերներին, քաղաքային վարչութեան ու թաղային ուստիականական պիտանքներին լիազորներին հետ միասին քննելու գիշերային պահապանութեան համար ուստիականական գիշեր պահապանութեան կազմակերպութեան և դրա հետ միասին պարզելու դրահայաններին ինստիտուտին վերաբերակ մի քանի հարցեր:

Թիֆլիսի գեներալ-հրահանգի պատգամ թողարկեց թիֆլիսի ճիւղերում և թաղային ուստիականական պիտանքներին լիազորներին հետ միասին քննելու գիշերային պահապանութեան համար ուստիականական գիշեր պահապանութեան կազմակերպութեան և դրա հետ միասին պարզելու դրահայաններին ինստիտուտին վերաբերակ մի քանի հարցեր:

Ուրվաւոր-Ջուլիսի գեներալ-հրահանգի պատգամ թողարկեց թիֆլիսի ճիւղերում և թաղային ուստիականական պիտանքներին լիազորներին հետ միասին քննելու գիշերային պահապանութեան համար ուստիականական գիշեր պահապանութեան կազմակերպութեան և դրա հետ միասին պարզելու դրահայաններին ինստիտուտին վերաբերակ մի քանի հարցեր:

Բազուի հրաժարված պարտից հիւպատոս Միքայիլ-Արուստի-Հասան-Խանի տեղ նշանակվում է, ինչպէս լուրում է, Բաքուի փոխ-հիւպատոս Ալի-Մամեդ-Խանը:

Փոխարքայի հրամանով Թիֆլիսի գաւառագետ պ. Կարախանովը արձակվում է իր պաշտօնից:

Սեպտեմբերի 1-ից Թիֆլիսի գաւառագետական պատգամ քաղաքացիական բաժանմունքին է ինչպէս լուրում է, Բաքուի փոխ-հիւպատոս Ալի-Մամեդ-Խանը:

Անշուշտ գիշերի հաղորդում են, որ այնպիսի օգոստոսի լուսն 17-ի գիշերը, 6 դիմումը շարժարդներն ստույն են Գաբրիէլի ամբարանցող ապրողի տունը և զինքն պահանջող հիւպատոսները Գաբրիէլից վերցրել են մի հարցանք և գնացել են ուրիշ ընկալիչներ մաս նրան 9-ը պատուով: Ինչպէս հաղորդում են, մաս օրը, բոլոր նորն անձերը նորն տեղում ապրող պաշտօնավոր գինեւոր Գոնչարովից էլ են լինի արձանակ:

Միջ հաղորդում են Գոնչարովի գաւառից որ օգոստ. 9-ին արտառուրէք փայտած և իր օրերգոր որդի Սոյուն-օրում տան մէջ թագնալ Բուսուֆ Ջաֆար-օրդին սպանվել է Գամ քաղ Միքայիլ-Ալի-օրդու ձեռքով: սպանութեան պատճառը այն է եղել, որ աւազակ Բուսուֆ Ջաֆար-օրդին յարձակվել է վերջինի տան վրա կողոպտելու նպատակով:

Օգոստոսի 8-ին Մուստաօօլից Պետերբուրգ է գնացել Պետական Դումայի նախկին պատգամաւոր Օնիպկոյի կինը: Տիֆլիս Օնիպկոյի իր ամուսնու գործի պաշտպանութեան յանձն է կրողուայ հաւատարմատար Մ. Մ. Աւար-Պետերբուրգ, և վերջինին հետ միասին իսկույն ուղևորվել է Կոնստանդ, ինչպէս լուրում է, որ Օնիպկոյի կին և զաւոր պաշտպանութեան Կոնստանդ կոմիսարները, ինչպէս հաղորդում են, թող է տեսնել ու Օնիպկոյի տեղով իր ամուսնու հետ և միջինին ժամանակ կարական կերպով յայտնել է, որ պաշտպաններին չեն թողարկում ներկայ լինելու Մարգարիտի տեղով: Օնիպկոյի գին և ձեռագրական ակտը չեն յանձնեց, որովհետեւ միջինն այժմ գին հասնում է անհասկանալի քանակութեան: Ծառ հասնում է, որ քննութիւնը ոչ մի հիմք չի տալ որեւ մեղադրանք համար և պատգամաւոր Օնիպկոյի ամուսնու դատարանի կառավարչութեան թիւնքը:

—

Օխանդիսի տեղապահ Խոֆ դատարան ունեցող արական դատարան ներկայ ուստիական տարվանից, տուտի և արդիւնաբերութեան մինիստրի թողարկութեան, տեղաբնակ հետ միասին տեղաբնակ համար կենդանութեան 1-ին և 2-րդ ու նախապատգամական դատարաններում շարժվել են, որոնք, դատարանը աղօթութեամբ աւարտելուց յետոյ, կը

վայելեն նորն արտառութիւնները, ինչ որ Մարիա Նարյուհու իրաւասութեան ներքոյ գտնվող իրական գիտնականների դատարանը աւարտելով:

Օգոստոսի 10-ին կերպարգործութեան զբաղմունք վարչութեան մէջ յամառ կերպով լուր էր տարածվել, որ երկրագործութեան նոր նշանակված մինիստր իշ. Վասիլիովը հրաժարվում է պաշտօնից, և նորն իսկ ասում էին, որ նրան փոխարինում է ներքին գործերի մինիստրի օգնական Գուրեւ:

Կայսերական գիւղատեղական-բնակական ճեմարանի նոր ուսանողներին ընդունելութիւնը վերջացել է: Ապագ տեղ կար 80 հոգու համար, մինչդեռ ինքնապատգամի թիւը համարում էր 7-ի: Առաջին դասընթացում ընդունվել են 72 հոգի, որոնց թիւում հասունութեան վկայական ունեցողները՝ 52 հոգի և ընկալական ուսումնարանի սաներ՝ 18 հոգի: Դասախօսութիւնները ձեռնարկում անվիրու են սեպտեմբերի 1-ից:

Յուլիսի 31-ից սկսած մինչև օգոստոսի 5-ը գիւղացիական հողային և պետական արհեստականութեան բանկերի խորհուրդը քննել է 78 կարկանդակ վստահներ, որ կատարել է գիւղացիական հողային բանկի միջոցով: Դրանցից 3-ը մերժված է, իսկ 75-ը հաստատված վստահներ թողարկված կալուածները գտնվում են 19 նահանգներում և կարգ մաս են ընդամենը 51,403 գետնախի: Վստահները նշանակել են գինը 8,752,741 ռ., կամ 172, 2 լուրի գետնախի համար, իսկ բանկը նշանակել է 124,8 լուրի գետնախի:

Մինիստրների խորհուրդում ժողով ապագայում քննվելու է հրեական համահասարակութեան հարցը: («Нар.»)

Ինչպէս հաղորդում է «ПОВЕДЕНИЕ» թերթը, ժողովրդական լուստարութեան մինիստրութիւնը յետագիւր է իր յայտարարական կարգով կրթական հաստատութիւններ բաժանել ամբողջ կայսրութեմ ձևին հրատարակել:

Այժմ ճշտվում է այն լուրը, որ Վերդիի կոյնի ստորագրող պատգամաւորները դատարան են փնիստական գաւառներում: Ֆինանսական օճեցիներին հիման վրա պատգամաւորներին սպանում է 10000 մարկ տուգանք, կամ արտաքինութիւն աշխատանքի տան մէջ, 1-5 տարի ժամանակով: («Страна»)

Մի քանի ժամանակ քանից առաջ բոլորական «Вечерняя Почта» լրագիրը մի շարք յորտաճանի տպագրեց որպէս արհեստի գիտնական ուստիական ինչպէս լուրում է, իսկ խմբագիր Բիւսուֆով շուտով կը բաժանակվի:

Ուրվաւոր-Ջուլիսի գեներալ-հրահանգի պատգամ թողարկեց թիֆլիսի ճիւղերում և թաղային ուստիականական պիտանքներին լիազորներին հետ միասին քննելու գիշերային պահապանութեան համար ուստիականական գիշեր պահապանութեան կազմակերպութեան և դրա հետ միասին պարզելու դրահայաններին ինստիտուտին վերաբերակ մի քանի հարցեր:

Թողովրդական լուստարութեան մինիստրութիւնը յետագիւր է իր յայտարարական կարգով կրթական հաստատութիւններ բաժանել ամբողջ կայսրութեմ ձևին հրատարակել:

Միջ հաղորդում են Գոնչարովի գաւառից որ օգոստ. 9-ին արտառուրէք փայտած և իր օրերգոր որդի Սոյուն-օրում տան մէջ թագնալ Բուսուֆ Ջաֆար-օրդին սպանվել է Գամ քաղ Միքայիլ-Ալի-օրդու ձեռքով: սպանութեան պատճառը այն է եղել, որ աւազակ Բուսուֆ Ջաֆար-օրդին յարձակվել է վերջինի տան վրա կողոպտելու նպատակով:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

16 օգոստոսի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ, 15 օգոստոսի: Բաղադրակներ լիազորներ Ուրուսուի 1000 լուրի տուգանք է ենթարկել որովհետ 9 օրով ընթացում չէր յայտնել իր տան ընկալականներին մէջ կայանող կեղծ լուրերը: Մուստաօօլից զինքը իր ամուսնու գործի պաշտպանութեան յանձն է կրողուայ հաւատարմատար Մ. Մ. Աւար-Պետերբուրգ, և վերջինին հետ միասին իսկույն ուղևորվել է Կոնստանդ, ինչպէս լուրում է, որ Օնիպկոյի կին և զաւոր պաշտպանութեան Կոնստանդ կոմիսարները, ինչպէս հաղորդում են, թող է տեսնել ու Օնիպկոյի տեղով իր ամուսնու հետ և միջինին ժամանակ կարական կերպով յայտնել է, որ պաշտպաններին չեն թողարկում ներկայ լինելու Մարգարիտի տեղով: Օնիպկոյի գին և ձեռագրական ակտը չեն յանձնեց, որովհետեւ միջինն այժմ գին հասնում է անհասկանալի քանակութեան: Ծառ հասնում է, որ քննութիւնը ոչ մի հիմք չի տալ որեւ մեղադրանք համար և պատգամաւոր Օնիպկոյի ամուսնու դատարանի կառավարչութեան թիւնքը:

—

Օխանդիսի տեղապահ Խոֆ դատարան ունեցող արական դատարան ներկայ ուստիական տարվանից, տուտի և արդիւնաբերութեան մինիստրի թողարկութեան, տեղաբնակ հետ միասին տեղաբնակ համար կենդանութեան 1-ին և 2-րդ ու նախապատգամական դատարաններում շարժվել են, որոնք, դատարանը աղօթութեամբ աւարտելուց յետոյ, կը

անընդհատ և Դումայի գործունէութեան ընթացքում, որը երբեք նախադրուչական լիազորի գին չէր կատարել: Մասնագործները իրենց յիշողութեան ներքային աշխատանքներին չեն դարձնում: «Պետիլ-Ջալա»-ն հաղորդում են ձամբուրդից, որ 4 առաւ ստիկաններին ձերբակալմամբ աշխատել է երևան հանկ ուստիական (терроризм) կազմակերպութեան մի խմբակ: Գտնված արձանագրութեան մէջ խօսվում է զանազան պաշտպանի ներքին և Դումայի գործունէութեան մասին:

ՕՂԵՍՍԱ, 15 օգոստոսի: Օտարալից լրագիրներն այն տեղեկութիւնը, որ իբր Օղեսայում ընդգրկում է եղել աճախի գոնեւոր ձեռնարկ, այսպէս է կարգը քաղաքում վերջին օրերն չէ խաղաղ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 15 օգոստոսի: Կայսրութեան բոլոր բարձր կրթական հաստատութիւնները վերաբերականներ և ընկալականներ ժողովրդական լուստարութեան մինիստրի նախապաշտպանութեամբ օգոստոսի 14-ի նիստում կարծիք է յայտնվել, որ ցանկալի և կարելի է բարձր կրթական հաստատութիւններին պատգամաւորները սկսել ներկայ կրթական տարածում:

ԲՈՐԴՈ, 16 օգոստոսի: Առաւօտան գործարկը բնաւորները աշխատանքին աշխատանքները իրենց իրենց ընկերներին: Նրանց ցող ժողովրդական հանդիպանքը քաղաքային, 8 մասնաւոր, երկու օֆիսը, երկրպետը և գործարկողներին մէջը վերաբերված են, երկուսը ձերբակալված:

ԼՈՒՆՈՒ, 16 օգոստոսի: «Էլիկ Մէյ»-ի Թիֆլիսի թղթակցի անկող Պարսկական շատ շուտով լիազորում անընդունելի գիշերը կը ժամանի: 2-րդը ունի չէր ստանալով պատրաստ և ապագայութիւն: Գեներալին ուղարկում է օրում քաղիկ ներկայ գրութիւնից անընդունելի իր աղբիւրներով: Արտաքին կանոնը Պարսկականի վրա—անխաղաղութիւն:

ՐՈՍՏՈՎ, ԴՈՒՆ, 16 օգոստոսի: 52,000 լուրի գտնահատան պատրաստող սանող ընտանեկական գտնահատը ենթարկելուց բաւարար